

De navolgers van Damiaan?: Het (voort)leven van de katholieke Congolese leprozerie (1930-1980)

Felix Deckx (KU Leuven)

De bijzondere band tussen Rooms-Katholieken en leprapatiënten gaat terug tot de Bijbel, waarin Jezus van Nazareth expliciet toenadering zocht tot “melaatsen” en daarbij eeuwen later nagevolgd werd door figuren als Franciscus van Assisi en Pater Damiaan. Tegengesteld hieraan ligt in het Oude Testament de focus vooral op de isolatie van leprapatiënten buiten de samenleving. Belgische missionarissen speelden een fundamentele rol in de biomedische Congolese anti-lepra-actie, en legden hierin enkele unieke accenten, die elders in Afrika niet voorkwamen. Door het patroon achter de ontwikkelingen en de interne werking van de Congolese leprozerie voor de periode 1930 tot 1980 te bestuderen, poog ik een nieuw licht te werpen op het nachleben van deze instellingen. De opbouw van Congo's netwerk aan leprozerieën kwam namelijk betrekkelijk laat op gang (jaren 1930) en werd in het begin grotendeels gedragen door missionaire congregaties. De komst van de genezende sulfontherapie in de jaren 1950 deed de meeste koloniale regimes overstappen op mobiele behandelingsmethodes. Belgische missionarissen daarentegen transformeerden hun leprozerieën met de hulp van fors toegenomen overheidssubsidies tot ‘leerscholen voor het leven’. De koloniale staat en haar artsen verdwenen in 1960, terwijl een groot deel van de missionarissen wel op post bleef, aangevuld met katholiek geïnspireerde ontwikkelingshulpers en lichten Congolese religieuzen. Hoewel ondertussen al tweemaal ‘doodverklaard’ overleefden sommige leprozerieën ook deze paradigmawissel. Ze diversifieerden hun werking en vervelden tot meer reguliere missieposten en/ of hospitaalcomplexen.